

Держава може допомогти покращити ситуацію через:

- а) надання субсидій та пільг (на переїзд підприємств, купівлю нового обладнання та глибшу переробку продукції);
- б) розвиток транспортної та енергетичної інфраструктури (зокрема дунайські порти та західні коридори);
- в) запровадження податкових стимулів для інвестицій у високотехнологічні напрямки та інтеграцію в європейські виробничі ланцюги;
- г) забезпечення державних гарантій страхування від воєнних ризиків і допомогу українським компаніям в контексті європейських стандартів та сертифікатів для виходу на нові ринки.

Список використаних джерел:

1. Korovkin V., Makarin A., Miyauchi Y. Supply Chain Disruption and Reorganization: Theory and Evidence from Ukraine's War. *SSRN Electronic Journal*. 2024. <https://doi.org/10.2139/ssrn.4825542>.
2. Narasymchuk I. et al. Navigating challenges and opportunities in Ukraine's steel industry amidst political turmoil and decarbonization initiatives. *Journal of Integrative Environmental Sciences*. 2025. Vol. 22, №. 1. URL: <https://doi.org/10.1080/1943815x.2025.2489958>.
3. Porter M. E. *Competitive advantage: Creating and sustaining superior performance*. New York: Free Press, 1985. 557 p.
4. Якимова Л. Релокація бізнесу під час війни: Історії незавершеної війни. Чернівці: Технодрук, 2025. 186 с.

Охотник А. В., канд. екон. наук Яковенко В. С.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ ПІДПРИЄМСТВА ТА НАПРЯМИ ОПТИМІЗАЦІЇ ЇХ РУХУ

Грошові потоки – це цілеспрямований рух грошових коштів та їх еквівалентів у поточній, господарській та інвестиційній діяльності суб'єктів господарювання [4]. Кошти є акумульовані в грошовій формі активи організації, що перебувають у її касі у вигляді готівки та грошових документів, на банківських розрахункових, валютних та спеціальних рахунках, у виставлених акредитивах, чекових книжках, переводах в дорозі та ін. Вони знаходяться в постійному русі.

Ними розраховуються з постачальниками та підрядниками, з покупцями, з замовниками, з бюджетом та позабюджетними фондами, з банками, з працівниками, з різними юридичними та фізичними особами [4]. Кошти можуть розглядатися як джерело «життєвої сили» фірми і, подібно до потоків крові в живому організмі, вони повинні підтримуватися в циркулюючому стані.

Ефективне управління складними грошовими потоками є надзвичайно важливим, оскільки конкуренція на фінансових ринках дуже висока. Щоб бути конкурентоспроможною, компанія повинна бути здатною до інновацій, щоб мати власні ресурси для розвитку. Основними напрямками оптимізації грошових потоків є: максимізація та синхронізація грошового потоку; синхронізація його обсягів у часі; балансування обсягів загалом протягом усього фінансового циклу. Важливість ефективного управління грошовими потоками підприємства ґрунтується на таких ключових моментах [1, с. 33]: Грошові потоки є ключовими фінансовими параметрами майже у всіх організаціях, що займаються підприємницькою діяльністю; раціональне управління темпами грошових потоків сприяє швидкому зростанню організаційної ефективності; правильне управління грошовими потоками зменшує потребу в позикових коштах; активний грошовий потік забезпечує високу оборотність оборотного капіталу та прискорює ділову активність; плавний грошовий потік та ефективне управління грошовими потоками сприяють зменшенню неплатоспроможності та зниженню ризику банкрутства. Управління грошовими потоками включає: аналіз та прогнозування грошових потоків, а також їх фінансування; визначення оптимального рівня грошових потоків; розрахунок оптимального циклу обігу грошових коштів; бюджетування грошових коштів [2].

Для ефективнішого управління великими, складними грошовими потоками та здійснення фінансових операцій фінансова функція повинна дотримуватися таких основних принципів: Інформація має бути достатньою для аналізу та достовірною – процес управління інформацією підтримується необхідною інформаційною базою. Забезпечення необхідного рівня ліквідності – досягається шляхом синхронізації позитивних та негативних грошових потоків протягом аналізованого періоду часу. Для досягнення цієї мети процес управління грошовими потоками повинен включати такі ключові етапи: оцінка обсягу грошових потоків; оцінка фінансування грошових потоків; облік

грошових операцій; прогнозування грошових потоків; факторний аналіз грошових потоків; оцінка показників ліквідності та платоспроможності; перевірка законності розрахункових операцій та їх відображення в бухгалтерському обліку; аналіз динамічних та структурних показників руху грошових коштів.

Раціонально керований грошовий потік є ознакою фінансового здоров'я компанії. Наразі більшість компаній не мають оборотного капіталу, проте багато з них працюють прибутково. Результат значною мірою залежить від якості управління грошовими потоками. Ефективне управління грошовими потоками забезпечує фінансову рівновагу, безперебійне виробництво, зниження потреби в позиковому капіталі, прискорення оборотності, нормальну платоспроможність та додатковий прибуток. Саме тому управління грошовими потоками є одним з ключових напрямків фінансового менеджменту [2, с. 389]. Якісне та раціональне управління грошовими потоками сприяє зростанню обсягів виробництва та продажів, а також дає змогу організації самостійно фінансувати свою діяльність, дозволяючи їй вийти на новий рівень економічного розвитку без звернення до кредиторів. Управління грошовими потоками – це фінансовий важіль, який прискорює оборотність капіталу компанії, сприяє скороченню тривалості виробничих та фінансових циклів, а також зменшує потреби в капіталі. Практична реалізація запропонованих шляхів забезпечує фінансове розвиток організації, стабілізує фінансове становище та формує сприятливий імідж організації конкурентному ринку.

Список використаних джерел:

1. Бердар М. М. Фінансовий контролінг як складова системи управління стійким розвитком підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 18. С. 33-37.
2. Кошельок Г., Губанов М. Інформаційно-аналітичне забезпечення управління грошовими потоками підприємства. *Економічний простір*. 2024. № 189. С. 384-389.
3. Томашевська А. Л. Шляхи оптимізації грошових потоків підприємства. Фінансові інструменти сталого розвитку економіки : матеріали II міжнародної науково-практичної конференції. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2019. С. 177-181.
4. Халатур С. М., Кравченко М. В., Павлік І. Д. Удосконалення управління грошовими потоками підприємства як основа забезпечення фінансово-економічної безпеки. *Економіка та держава*. 2021. № 1. С. 30-35.
5. Яковенко В. С., Зайцева Н. В. Консолідація даних у бізнес-аналізі діяльності підприємств. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. № 8. С. 1222-1227.

6. Яковенко В. С., Гаркуша В. Ю. Тенденції розвитку ринку генерації сонячної енергетики України. *Бізнес-Інформ*. 2021. № 4, С. 114-119. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-4-114-119>.
7. Яковенко В. С., Кучеренко С. К. Методичні аспекти оцінювання туристичної інфраструктури України. *Бізнес Інформ*, 2022. № 6. С. 151-157.
8. Яковенко В. С., Казеян Н. К. Соціальна інженерія в Інтернет просторі. *Інформаційні технології та моделювання економічних процесів*. 2016. Вип. III-IV(63-64). С. 119-126.
9. Яковенко В. С. Використання засобів штучного інтелекту у логістичних системах дистриб'юторських компаній / за ред. Ю.Г. Лисенка. 2010. С. 118.
10. Яковенко В. С. Стартап-підприємництво як прояв креативної економіки. Актуальні аспекти розвитку суб'єктів підприємництва в умовах глобальної економіки: колект. моногр. за заг. ред. Т. В. Гринько. Дніпро: Біла К.О., 2021. С.225-237.

Палаш Ю. О., канд. екон. наук Яковенко В. С.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТОРГІВЕЛЬНИХ МЕРЕЖ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ РЕЦЕСІЇ

Сучасний роздрібний сектор функціонує в умовах постійної невизначеності, де зовнішні економічні, соціальні та геополітичні фактори суттєво впливають на поведінку споживачів і бізнес-процеси компаній. У такому середовищі особливого значення набуває здатність підприємств не лише реагувати на зміни, а й передбачати їх, формуючи проактивні стратегії розвитку. Ефективне управління ресурсами, впровадження інноваційних підходів і гнучкість у прийнятті рішень стають ключовими передумовами для збереження конкурентоспроможності та довгострокового успіху торговельних мереж [5].

Під час економічного спаду торговельні мережі змушені швидко перебудувати свою діяльність: зміцнювати фінансову стабільність, оптимізувати пропозицію та інвестувати у довготривалу стійкість бізнесу. Досвід показує, що найбільш витривалі ритейлери заздалегідь скорочують зайві витрати й формують фінансовий резерв, який дозволяє підтримувати розвиток навіть у складні періоди, паралельно посилюючи маркетингову активність і розширюючи присутність на різних ринках [4].

Важливою складовою є також адаптація асортименту та цінової політики, адже компанії, які своєчасно переглядають товарну пропозицію, структуру цін